

școli
sigure.

British Embassy
Bucharest

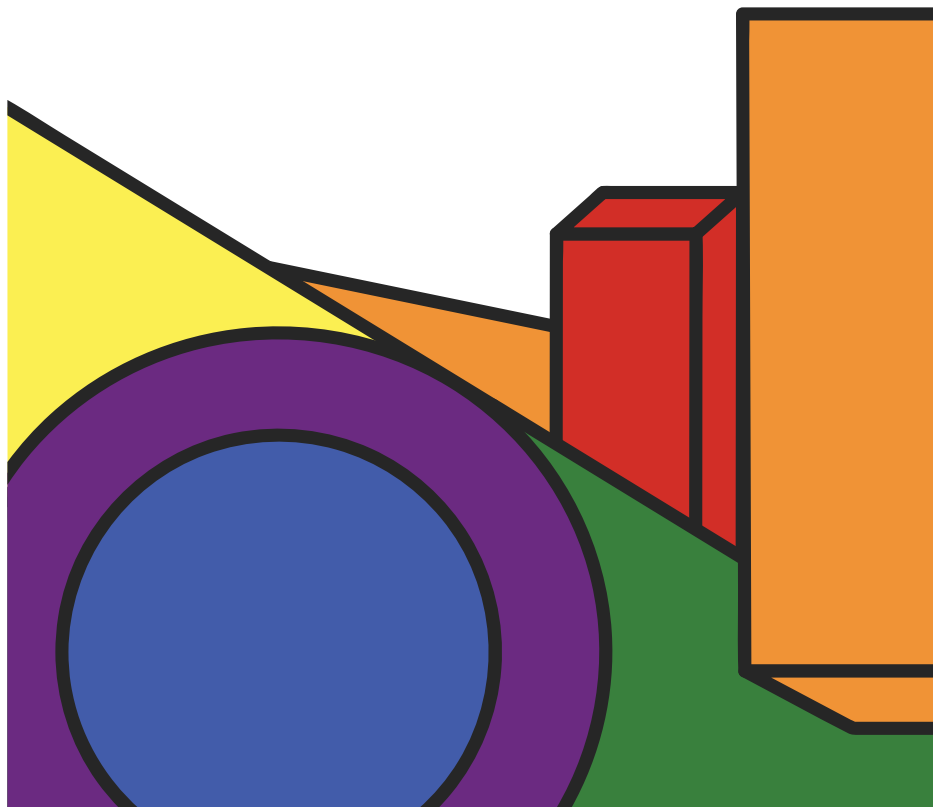
[Îndrumar - abordări practice **împotriva** **bullying-ului și** **discriminării]**

+iE identity.
education

FAS Fundația de Abilitare
SPERANȚA

UN LOC

FAKEM
ADITE
FAMERARI
FILIA

[cuprins]

1. Introducere /2

2. Definiții și exemple /5

2.1. Stereotipul /6

2.2. Prejudecata /7

2.3. Discriminarea /8

2.4. Alți termeni /15

3. Realitatea din România /22

3.2. Egalitatea de gen /23

3.3. Persoanele cu dizabilități /26

3.4. Persoanele de etnie romă /29

3.5. Persoanele LGBTQIA+ /30

4. De ce au nevoie victimele? /33

5. Ce putem face ca martori și martore? /36

Material realizat de Identity.Education cu sprijinul British Embassy Bucharest în cadrul proiectului „From Information to Allyship - De la persoana informată la persoană aliată”.

Partenerii din proiect sunt: Centrul Filia, Fundația de Abilitare Speranța, Identity.Education.

[introducere]

Centrul FILIA, UnLoc și Asociația Identity.Education implementează proiectul „De la persoană informată la persoană aliată - strategii de combatere a bullying-ului și discriminării”, finanțat de Ambasada Marii Britanii la București. Motivația comună pentru realizarea acestui proiect a apărut dintr-o necesitate evidentă în societate: în ultimii ani, s-a observat cu îngrijorare o creștere a intoleranței, manifestată printr-un discurs al urii tot mai agresiv față de comunitățile vulnerabile, inclusiv în mediul școlar, liceal și universitar.

Scopul îndrumarului este de a furniza informații de bază pentru ca fiecare persoană să fie mai informată și să poată acționa și interacționa în cazuri de discriminare și bullying alături de victime. Educația se realizează la nivel comunitar și social, fiind important să fim informați și să acționăm atunci când putem pentru a combate atitudinile și actele discriminatorii.

Îndrumarul este conceput pentru a servi drept instrument informativ esențial în eforturile noastre comune de a combate stereotipurile și prejudecățile, precum și de a acționa împotriva discriminării. Este structurat astfel încât să înțelegem mai bine formele de discriminare cu care se confruntă persoanele vulnerabile, să înțelegem mai bine nevoile victimei și ce putem face atunci când aflăm de un caz de discriminare sau bullying sau ce putem face ca martori/martore.

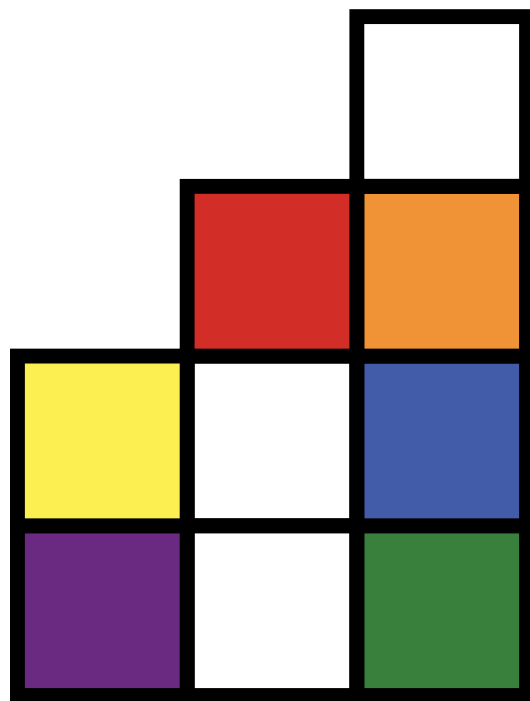
Organizațiile care au contribuit la crearea îndrumarului sunt:

Centrul FILIA este o organizație feministă care face auzite vocile femeilor prin lucru direct în comunități și activități de advocacy, activism și sensibilizare, studii și analize. FILIA promovează dialogul social și dialogul cu instituțiile statului și actori relevanți în domeniul egalității de gen. În același timp, și-a asumat rolul de watchdog specific societății civile pentru a sancționa derapajele instituționale din domeniul egalității de gen în mod public. Direcțiile strategice ale organizației sunt prevenirea și combaterea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor și asigurarea accesului la drepturi și sănătate reproductivă.

Fundația de Abilitare Speranța (FAS) are peste 32 de ani de experiență în furnizarea de servicii pentru cei cu dizabilități și nevoi speciale (sprijin, recuperare, împuternicire, incluziune), părinții și familiile lor (informații, consiliere), advocacy pentru educație incluzivă și trai în comunitate. Misiunea sa este de a promova și susține traiul demn în comunitate pentru persoanele cu dizabilități. Obiectivele sale sunt: (1) furnizarea, în comunitate, de servicii sociale licențiate pentru copii și adulți cu dizabilități, (2) participarea la dezvoltarea de politici publice și monitorizarea aplicării lor și la profesionalizarea sectorului, prin formare și informare, (3) implementarea de campanii de conștientizare privind incluziunea și participarea celor cu dizabilități și traiul sustenabil.

Alexandra Corcoveanu, activistă roma din Timișoara.

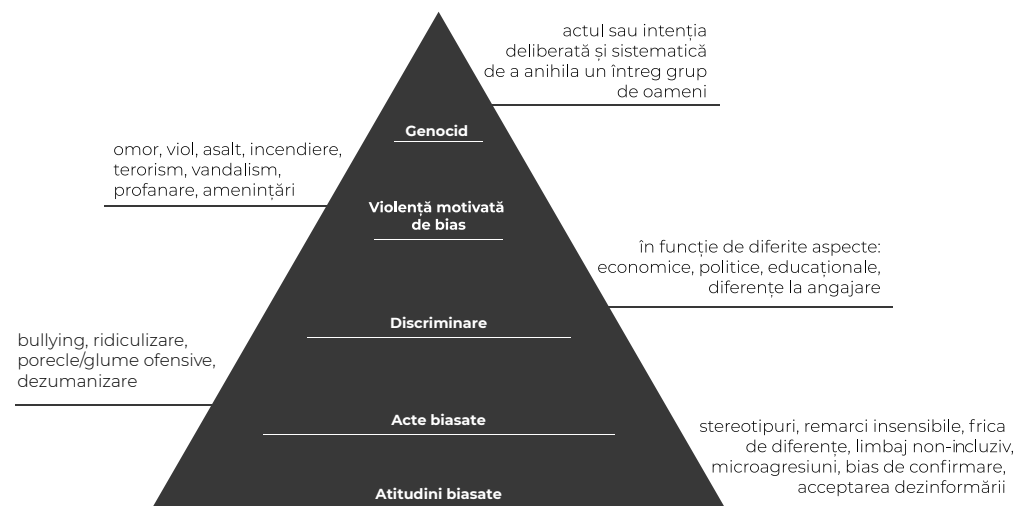
Asociația Identity.Education este o organizație neguvernamentală care apără și reprezintă drepturile comunității LGBTQIA+ (lesbiene, gay, bisexuali, persoane transgender, queer, intersex, asexuale) din România. Identity.Education organizează evenimente cultural-artistice, creează campanii de informare și susține ateliere de combaterea a discriminării împotriva comunității LGBTQIA+. În zona de Vest a țării, Identity.Education sprijină comunitatea prin servicii de consiliere și printr-un centru comunitar.

[definiții și exemple]

Pentru a ajuta la înțelegerea termenilor folosiți atât în legislație, cât și în discuțiile despre discriminare și bullying, am elaborat un mic ghid cu definiții și exemple pentru o înțelegere mai rapidă a acestora.

Comportamentele discriminatorii au fost clasificate în funcție de gravitatea acestora și ale consecințelor produse, creându-se așa-zisa „Piramidă a urii”. Aceasta a fost realizată în 2018 de Liga Anti-Defăimare, o organizație din Statele Unite care lucrează împotriva antisemitismului.

stereotipul

Stereotipul reprezintă o idee preconcepută, o simplificare acceptată și transmisă fără o analiză profundă, lipsind cunoștințe adecvate despre un subiect sau o persoană.

Acesta se bazează pe opinii personale și emoționale, în loc de fapte și nu permite excepții, creând categorii care prevalează asupra altor caracteristici individuale, împiedicând astfel observarea și aprecierea acestora.

Stereotipurile pot fi legate de rasă, etnie, cultură, vârstă, gen, orientare sexuală, etc., validând modelele preexistente de gândire și clasificând oamenii în categorii. Ele sunt omniprezente în societățile și culturile noastre.

Definiție pe scurt: Stereotipurile sunt convingeri sau asocierea întregului unui grup cu anumite trăsături sau caracteristici.

prejudecata

Prejudecata poate fi descrisă ca fiind o atitudine, caracterizată de o evaluare, de obicei negativă, față de anumite categorii de persoane sau grupuri, bazată pe propria lor apartenență socială.

De exemplu, o prejudecată ar putea fi considerarea tuturor membrilor unei anumite etnii ca fiind leneși sau necinstiți, doar pe baza unor experiențe negative anterioare sau a informațiilor primite de la alții.

Prejudecata reprezintă și o tendință formată pentru a institui o separare socială. În timp ce prejudecata derivă din convingeri personale relativ conștiente, stereotipurile sunt bazate pe categorii mentale semiautomate, fiind mai puțin susceptibile de a fi controlate.

De exemplu, cineva ar putea avea un stereotip că toți adolescenții sunt rebeli, fără să realizeze că aceasta nu este o generalizare valabilă pentru fiecare individ în parte.

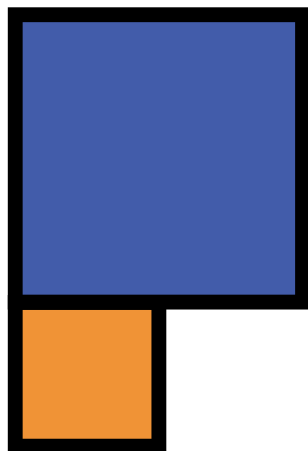
Definiție pe scurt: Prejudecățile sunt atitudini negative îndreptate împotriva altor persoane pe baza apartenenței acestora la anumite grupuri.

discriminarea

Discriminarea este orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza criteriilor prevăzute de legislația în vigoare.

Discriminarea poate implica forme de bullying, ce se pot manifesta prin violență psihologică, fizică, abuz emoțional, violență sexuală, cât și cyberbullying (violență psihologică cibernetică).

Urmează definiții și exemple pentru tipurile de discriminare.

Discriminarea directă

„Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice” (Art. 2 alin. (1) din Ordonanța de Guvern nr.137/2000).

„Survine când o persoană beneficiază de un tratament mai puțin favorabil decât o altă persoană care a fost, este sau ar putea fi într-o situație comparabilă, pe baza oricărui criteriu de discriminare prevăzut de legislația în vigoare” (Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării).

Definiție pe scurt: atunci când o persoană este tratată diferit din cauza unei anumite caracteristici (vezi enumerarea de mai sus).

Exemplu: Un proprietar refuză să închirieze apartamentul cuiva pentru că este persoană de etnie romă.

Discriminarea indirectă

„Prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza caracteristicilor menționate de lege ale unei persoane (orientarea sexuală, identitate de gen, infectare HIV), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.” (Art. 2 alin. (3) din Ordonanța de Guvern nr.137/2000)

„Survine atunci când o prevedere, un criteriu, o practică aparent neutră dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute de legislația în vigoare, cu excepția cazurilor în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere aceluși scop sunt adecvate și necesare. De asemenea, este orice comportament activ sau pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat, supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de altele care se află în situații egale.” (Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării)

Definiție pe scurt: Atunci când o politică/program pare să folosească aceleași criterii pentru toată lumea, dar dezavantajează un anumit grup de persoane.

Exemple sancționate de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării

Directorul Societății Bancare X emite un ordin de disponibilizare a angajatului Y cu următorul conținut: „Întrucât ați împlinit vârsta de 52 de ani și nu corespundeți politicii de întinerire a angajaților băncii, vă anunțăm că sunteți disponibilizat cu data de 1 mai 2005 (CNCD, Manual de Pregătire, 2012, p.20).

Tratamentul discriminatoriu a constat în concedierea unei persoane pe criteriu de vârstă și nu de performanță.

„Compania aeriană TAROM lansează o promoție de cumpărare a 2 bilete la preț de 1 pentru perechi iubite cu ocazia zilei Sf. Valentin. Un cuplu de homosexuali s-a prezentat la o agenție TAROM pentru a beneficia de promoție. Agenția TAROM a refuzat vânzarea biletelor la promoție pentru cuplul de homosexuali”. (CNCD, Manual de Pregătire, 2012, p.20).

Tratamentul discriminatoriu în acest caz constă în restricționarea accesului la servicii pe criteriu de orientare sexuală.

„Ordin al Ministrului Apărării din 2005 privind admiterea la instituțiile militare: „la înscrierea pentru admiterea în instituțiile militare aflate în subordinea MAPN, femeile au obligația să depună un test de sarcină și o declarație pe proprie răspundere potrivit căreia își asumă să părăsească cursurile instituției militare și să plătească cheltuielile de școlarizare dacă pe parcursul studiilor rămân însărcinate și dau naștere copilului” (CNCD, Manual de Pregătire, 2012, p.20).

Tratamentul discriminatoriu a constat în restricționarea dreptului la învățământ al femeilor și încălcarea principiului egalității de șanse.

Discriminare multiplă sau intersecțională

„Orice deosebire, restricție sau preferință bazată pe două sau mai multe caracteristici ce aparțin persoanei fizice prevăzute de lege (orientarea sexuală, identitate de gen, infectare HIV)” (Art. 2 alin. (6) din Ordonanța de Guvern nr.137/2000).

„Survine atunci când o persoană sau un grup de persoane sunt tratate diferențiat, într-o situație egală, pe baza a două sau a mai multor criterii de discriminare, cumulativ” (Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării).

Există situații în care criteriile pe baza cărora are loc discriminarea interacționează în același timp astfel încât nu pot fi separate și în care persoana care aparține mai multor identități vulnerabile și/sau minoritare prezintă un risc crescut de a fi discriminată [2]. Aceasta se numește discriminare intersecțională.

Exemplu: hărțuirea sexuală și exotizarea femeilor rome prin atribuirea de adjective precum „voluptoasă, exotică, seducătoare, femeie care ia mințile bărbaților.”[3]

Discriminarea pe bază de dizabilitate

Discriminarea pe bază de dizabilitate se referă la tratarea nedreaptă sau incorectă a persoanelor din cauza dizabilităților lor, cum ar fi refuzul de acces la servicii, excluderea socială și tratarea diferențială în mod nejustificat.

Discriminarea de gen

Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de gen care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice[1];

Unele tipuri sunt mai ușor de observat, de exemplu: refuzul unui profesor de a lăsa o elevă să participe la concursuri de matematică pentru că este fată (discriminare directă), pe când altele sunt mai greu de observat: studierea unor opere scrise doar/majoritar de autori bărbați (discriminare indirectă).

Discriminarea în baza orientării sexuale: homofobia

Homofobia este frica, discriminarea sau ura față de persoane homosexuale sau care sunt percepute ca fiind homosexuale/lesbiene.

Orientarea sexuală este capacitatea unei persoane de a simți atracție sexuală și/sau romantică și de a avea relații romantice și/sau sexuale cu alte persoane de sex diferit (orientare sexuală heterosexuală) sau de același sex (orientare sexuală homosexuală).

Discriminarea în baza identității de gen: transfobia

Transfobia este frica, discriminarea sau ura față de persoane transgender sau cele care nu se conformează unui gen, precum și față de cei care sunt percepuți ca fiind transgender.

O persoană transgender, deseori prescurtat ca persoană trans, descrie o persoană a cărei identitate de gen nu corespunde cu sexul atribuit la naștere. Cuvântul trans este folosit întotdeauna ca adjectiv, nu ca substantiv. De exemplu, forma corectă este „m-am întâlnit cu o persoană trans”, nu „m-am întâlnit cu o trans”. Mai mult, cuvântul trans este utilizat ca termen umbrelă pentru a include identitățile de gen în afara sferei binare. Persoanele transgender pot avea diferite orientări sexuale.

A fi transgender nu este considerat o tulburare mentală. Pe 25 mai 2019, Organizația Mondială a Sănătății a adoptat o ediție revizuită a “Clasificării Internaționale a Maladiilor - ICD”, revizia a 11-a, eliminând diagnosticul psihiatric de „tulburare de identitate de gen” și reclassificând experiența transgender sub denumirea de „incongruență de gen”, în cadrul capitolului „Aspecte legate de sănătatea sexuală”. În trecut acest diagnostic a fost asociat cu stigmatizarea, iar accesul acestora la serviciile medicale nu a fost adecvat soluționat.

LGBTQIA+: acronimul pentru lesbiană, gay, bisexual, transgender, queer, intersex și asexual. Este un termen care subliniază și diversitatea identităților sexuale și de gen din cadrul comunității. Simbolul + este inclus pentru a reprezenta membrii comunității care se identifică cu o orientare sexuală, ori o identitate de gen ce nu e inclusă în acronimul LGBTQIA+.

alți termeni

incluziunea

respectarea statutului și drepturilor tuturor oamenilor cu scopul de a se bucura de un tratament egal cu ceilalți.

hărțuirea sexuală

un comportament neconsensual cu conotație sexuală, exprimat fizic, verbal sau non-verbal, având ca obiect sau ca efect lezarea demnității unei persoane și, în special, crearea unui mediu de intimidare, ostil, degradant, umilitor sau jignitor[4].

Câteva exemple:

- glume, zvonuri, comentarii cu tentă sexuală ce fac o persoană să se simtă inconfortabil;
- folosirea de porecle, expresii cu conotații sexuale sau apelative umilitoare (exemplu: pisi, păpușică);
- comentarii indecente despre felul în care arată o persoană sau despre viața sa privată;
- atingeri sexuale nedorite, ciupituri, mângâieri fără acordul persoanei;
- e-mail-uri, mesaje, comentarii offline sau online cu conținut sexual;
- discuții explicit sexual care fac o persoană să se simtă incomod;
- propuneri și/sau avansuri sexuale directe;
- expunerea la fotografii sau afișe cu conținut sexual sau cererea insistentă de imagini cu caracter intim;
- insistențe privind acceptarea unor invitații sau a începerii unei relații;
- urmărirea persoanei;
- amenințări, constrângeri sau condiționări ale evaluării academice sau profesionale de acceptarea unor relații de natură sexuală;
- preluarea numărului de telefon din grupuri comune de comunicare și hărțuirea cu mesaje ulterior (whatsapp, Facebook etc.);

victimizarea

orice tratament advers sau acțiune de răzbunare ca urmare a depunerii unei plângeri sau altă acțiune în justiție.

Victimizarea poate include comportamente precum:

- răspândirea de zvonuri răutăcioase;
- comentarii publice cu privire la aspectul fizic sau la caracterul persoanei care a sesizat;
- ignorarea și/sau izolarea de colegi a persoanei care a depus sesizare și încurajarea celorlalți să facă același lucru;
- note oferite într-un mod subiectiv, fără a se baza pe rezultatele reale ale persoanei;

grooming-ul

fenomenul în care un adult are un comportament manipulator cu un copil sau cu o persoană tânără cu scopul de a întreține relații sexuale. Poate include crearea unei prietenii sau unei relații emoționale cu tânărul/ul sau chiar părintele acestuia [8].

Grooming poate include:

- oferirea de cadouri sau de atenții speciale copilului/persoanei tinere (motivarea absențelor, oferirea de note subiective) făcând copilul/persoana tânără să se simtă îndatorată;
- contact fizic sexual apropiat, precum gâdilatul sau jocuri fizice (lupte).
- expunerea directă sau sub diferite pretexte la nuditate, materiale sexuale și acte sexuale;
- controlul unui copil/unei persoane tinere prin amenințări, cu forța sau prin utilizarea autorității pentru a face copilul/persoana tânără să facă fapte nedorite cauzate de frică.

agresiunea sexuală

actul de natură sexuală (altul decât violul) săvârșit prin constrângere, punere în imposibilitate de a se apăra sau de a-și exprima voința ori profitând de această stare [9].

abuzul sexual

un termen umbrelă folosit pentru a descrie orice comportament sau activitate sexuală impusă unei persoane fără consimțământul acesteia.

Câteva semne care indică că un minor trece printr-un abuz sexual:

- are note mai mici la școală sau lipsește;
- are frici noi - în special în a fi atins/ă, de a rămâne singur/ă sau frica de a fi în prezența unei anumite persoane;
- are dificultăți în a se concentra, pare distras/ă;
- prezintă schimbări în rutina de somn, mâncare sau de igienă: are insomnii, nu mănâncă la fel de mult etc;
- prezintă comportamente sau atitudine agresive, temperamentale;
- nu mai interacționează la fel cu grupul de prieteni, colegi sau cu familia;
- prezintă comportamente de self-harm (se taie în diferite zone ale corpului);
- are coșmaruri sau dureri (de cap, de burtă) fără un motiv aparent;
- prezintă semne fizice: lovituri, vânătăi, semne ale unei infecții urinare, durere sau roșeață în zona genitală, dureri la urinare;
- pune întrebări abstracte (e.g.: e normal ca oamenii să aibă secrete?; ce ai face dacă cineva îți cere să ții un secret?);
- prezintă o atenție sporită părților genitale sau prezintă un comportament sexual crescut cu prietenii, jucăriile etc.

persoanele cu dizabilități

persoanele care au afecțiuni de lungă durată fizice, psihice, intelectuală sau senzoriale, care, în interacțiune cu diverse bariere atitudinale și/sau de mediu, împiedică participarea lor deplină în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți.

accesibilitatea

măsurile luate pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale.

Aceste măsuri, care includ identificarea și eliminarea obstacolelor și barierelor față de accesul deplin, trebuie aplicate, printre altele la: (a) Clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte facilități interioare sau exterioare, inclusiv școli, locuințe, unități medicale și locuri de muncă; (b) Serviciile de informare, comunicații și de altă natură, inclusiv serviciile electronice și de urgență.

adaptarea rezonabilă

modificări și ajustări necesare și adecvate care nu impun o sarcină disproporționată sau nejustificată, pentru a asigura persoanelor cu dizabilități bucurarea sau exercitarea, în condiții de egalitate cu ceilalți, a tuturor drepturilor omului și libertăților fundamentale.

integrarea dizabilității

un proces de evaluare și abordare a impactului posibil asupra unei persoane cu dizabilități al oricărui tip de acțiune. Este o modalitate de a promova incluziunea și de a aborda barierele care exclud persoanele cu dizabilități și care le afectează dreptul de a se bucura, în mod egal cu ceilalți, de viața comunității.

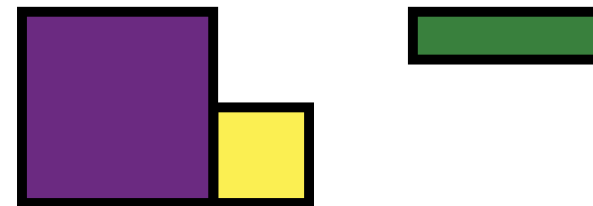
profilarea etnică

este definită de Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) ca fiind „utilizarea de către poliție, fără justificare obiectivă și rezonabilă, a criteriilor precum rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică în activitățile de control, supraveghere sau investigație”, și reprezintă o practică discriminatorie instituțională.

Profilarea etnică poate contribui la răspândirea și perpetuarea prejudecăților și stigmei printre cei care sunt supuși acestuia, prin legarea etniei, originii naționale, religiei sau statutului de imigrație cu activitatea criminală.

Exemple de profilare rasială sau etnică:

- un oficial de aplicare a legii presupune că cineva este mai probabil să fi săvârșit o infracțiune pentru că este rom;
- personalul școlar tratează comportamentul unui copil cu pielea închisă la culoare ca pe un semn cultural și etnic, în timp ce același comportament din partea unui copil alb ar putea fi văzut ca fiind un joc normal al copiilor;
- un paznic de securitate privat urmărește un cumpărător rom pentru că crede că acesta este mai probabil să fure din magazin;
- un angajator dorește o verificare mai strictă a securității pentru un angajat musulman în urma atacurilor teroriste din 11 septembrie;
- un proprietar îi cere unui student chinez să se mute pentru că crede că chiriașul îl va expune la COVID-19, chiar dacă acesta nu a fost în niciun spital, facilități sau țări asociate cu un risc ridicat de infecție.

[1] Definiție conf. Ghidul privind Prevenirea și Combaterea Discriminării de Gen și a Hărțuirii Sexuale în Universități, Centrul FILIA, 2023 <https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/05/Ghid-privind-prevenirea-si-combaterea-discriminarii-de-gen-si-hartuirii-sexuale-in-universitati.pdf>

[2] Conf. Comisia Europeană, 2007

[3] Gheorghe, Carmen, 2010. Privește-mă așa cum sunt. Cuvinte și imagini ale femeilor rom. Disponibil la: <https://seemeasiam.files.wordpress.com/2010/05/priveste-ma-asa-cum-sunt.pdf>

[4] Conform ORDONANȚĂ nr. 137 din 31 august 2000 Art.4. Disponibil la <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/24129>

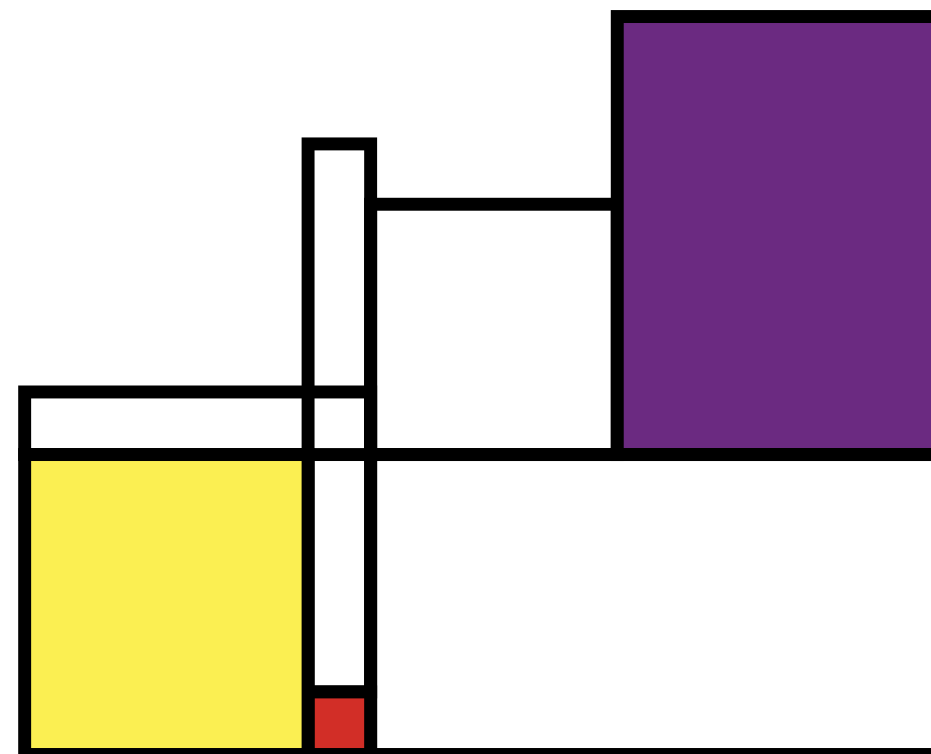
[5] Definiție conf. Ghidul privind Prevenirea și Combaterea Discriminării de Gen și a Hărțuirii Sexuale în Universități, Centrul FILIA, 2023 <https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/05/Ghid-privind-prevenirea-si-combaterea-discriminarii-de-gen-si-hartuirii-sexuale-in-universitati.pdf>

[6] Conform <https://www.cires.info/>

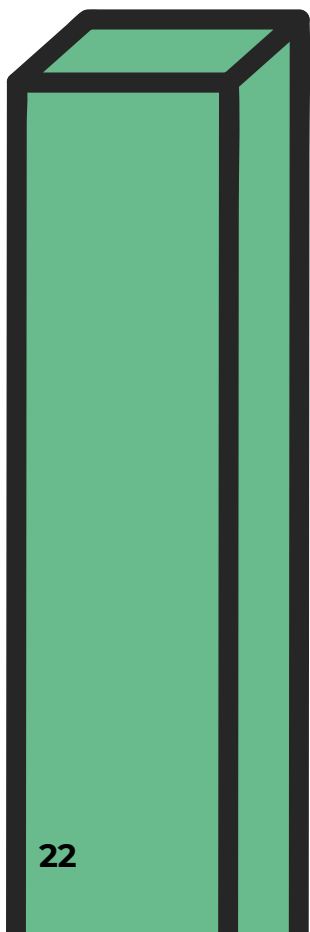
[7] Definiție conf. Ghidul privind Prevenirea și Combaterea Discriminării de Gen și a Hărțuirii Sexuale în Universități, Centrul FILIA, 2023 <https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/05/Ghid-privind-prevenirea-si-combaterea-discriminarii-de-gen-si-hartuirii-sexuale-in-universitati.pdf>

[8] Definiție conf. Ghidul privind Prevenirea și Combaterea Discriminării de Gen și a Hărțuirii Sexuale în Universități, Centrul FILIA, 2023 <https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/05/Ghid-privind-prevenirea-si-combaterea-discriminarii-de-gen-si-hartuirii-sexuale-in-universitati.pdf>

[9] Definiție conform art. 219 din Codul Penal

[realitatea din **România**]

egalitatea de gen

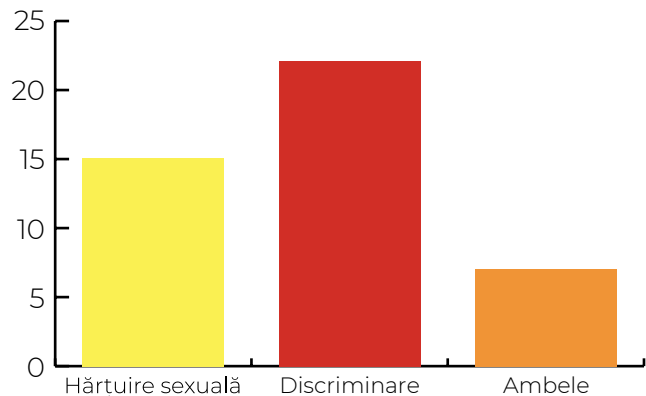
Conform celui mai recent studiu realizat de European Institute of Gender Equality, România se plasează pe ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește egalitatea de gen.

O urmare a stereotipurilor de gen, a unor norme restrictive și a lipsei educației sensibile la această dimensiune este violența pe bază de gen, adică toate acele forme de violență îndreptată împotriva unei persoane din cauza genului. Cele mai afectate categorii sunt femeile, fetele, persoane trans, persoane non binare și orice categorie care nu se încadrează în norme tradiționale de gen.

Și copiii trec adesea prin violență de gen, inclusiv sexuală. În 2022 au fost înregistrate la poliție 257 de plângeri penale pentru fapte de act sexual cu un minor, iar 29 pentru corupere sexuală a minorilor [1].

Însă toate aceste date sunt sesizările oficiale. Multe dintre cazurile de abuz împotriva minorilor nu sunt raportate din frica de a nu fi crezuți de autorități. De asemenea, prejudecățile existente despre victime, sentimentul propriu de vină, teama că vor fi judecate de familie sau prieteni, lipsa informațiilor cu privire drepturile pe care le au, dar și diferența de puteri dintre victima minoră și agresorul adult descurajează raportarea faptelor de violență sexuală.

Iar atunci când ne uităm la cazurile de discriminare și hărțuire din educație, avem și mai puține date centralizate. La nivel universitar, în 5 ani universitare în 52 de universități au fost înregistrate 15 sesizări pentru fapte de hărțuire sexuală, 22 pentru discriminare și 7 despre care nu s-a specificat dacă au făcut referire la discriminare sau hărțuire, vezi Graf. 1, (Centrul FILIA, 2022) [2].

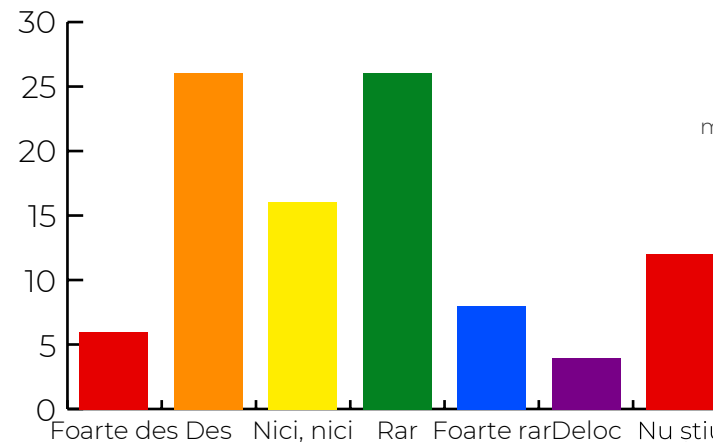

Grafic 1,
număr de sesizări
înregistrate.

Este important de menționat că un număr mic de sesizări nu înseamnă că fenomenul nu există, ci că universitățile nu au măsuri și proceduri suficient de bune, dar și că studentele și studenții nu se simt în siguranță pentru a sesiza oficial faptele prin care trec.

La nivel preuniversitar, situație este și mai incertă. În lipsa unor reglementări clare, responsabilitatea este pasată de la o instituție la alta, iar datele privind abuzurile elevilor nu sunt centralizate. Un studiu exploratoriu realizat de Rise Project și Asociația ANAIS ne spune că 55% dintre elevii și studenții respondenți au declarat că au trecut prin cel puțin o situație de abuz sexual în liceu sau în facultate. Dintre aceștia, 41% erau minori în momentul abuzului [3].

Același studiu ne arată și percepția profesorilor respondenți cu privire la frecvența faptelor de hărțuire sexuală în mediul educațional. Astfel, doar 25% dintre profesori de gen masculin consideră că actele de hărțuire sexuală au loc des în școli și licee, în timp ce niciun respondent profesor nu crede că aceste acte au loc foarte des, vezi grafic 2.

Grafic 2,
Percepția profesorilor
asupra frecvenței
hărțuirii sexuale în
mediul educațional din
România (%),
Cât de des crezi că au
loc acte de hărțuire
sexuală în mediul
educațional?

Observăm o diferență între experiența reală trăită de elevi și studenți și percepția resimțită de cadrele didactice. Acest lucru ne subliniază, încă o dată, că tinerii nu au încredere sau curaj să vorbească despre experiențele de discriminare sau abuz atunci când li se întâmplă dar și că personalul din mediu de educație nu are resursele sau pregătirea necesară pentru a percepe sau gestiona cazurile de abuz.

persoanele cu dizabilități

În România sunt peste 900.000 persoane adulte cu dizabilități, 4.16% din populația țării (față de o medie de 16% persoane cu dizabilități la nivel global, conform Organizației Mondiale a Sănătății). 98.23% (893,686 persoane) se află în îngrijirea familiilor și/sau trăiesc neinstituționalizate și 1,77 % (16,068 persoane) se află în instituțiile publice rezidențiale de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități (instituționalizate). Femeile reprezintă 53,55% din totalul persoanelor cu dizabilități. Numărul persoanelor cu vârsta de peste 50 ani reprezintă 68.12% din totalul persoanelor adulte cu dizabilități. Numărul copiilor cu dizabilități este de peste 80.000.

Conform Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, republicată, tipurile de dizabilități sunt: fizice, vizuale, auditive, surdocecitate, somatice, mintale, psihice, HIV/SIDA, asociate, boli rare.

În România, persoanele cu dizabilități sunt încă segregate, iar abordarea dizabilității este cu precădere medicală. Ele nu au parte de oportunități egale de educație, există un număr limitat de servicii specializate în comunitate, serviciile publice obișnuite nu sunt le accesibile. Toate acestea duc la posibilității rare de participare în comunitate, iar lipsa de interacțiune dintre cei cu și fără dizabilități duce la necunoaștere, reticență, teamă și, deseori, discriminare, inclusiv în ceea ce privește și drepturile de a se căsători, de a-și forma o familie, de a avea copii. Însă, la fel ca orice altă persoană, toți cei cu dizabilități - indiferent de tipul sau gradul dizabilității - au dreptul la o viață activă și împlinită.

Persoanele cu dizabilități se izbesc de bariere și inegalității privind participarea în comunitate, date de o varietate de factori:

- Stigmă și discriminare, care deseori e multiplă și / sau se manifestă sub formă agravantă – și de gen, etnie, vârstă, religie, opinie politică sau / și orientare sexuală [1];
- Excludere de la educație și viața comunității,
- Inaccesibilitate fizică, informațională și atitudinală;
- Sărăcie și cerc vicios al sărăciei.

Unele bariere sunt sistemice (cum ar fi instituționalizarea, singura alternativă încă în România pentru cei care nu au persoane de sprijin; o practică privativă de libertate, un abuz de drepturile omului), altele structurale (educație inaccesibilă, lipsa de servicii de sprijin). Toate însă au fost construite tot de noi, de modul în care am ales să ne dezvoltăm economic și social, și tot de noi pot fi și eliminate.

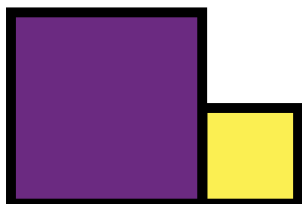
Aceste bariere crează noi probleme de sănătate, profesionale, relaționale, persoanele cu dizabilități ajungând să se izoleze / să fie izolate, fiind lăsate în urmă de modul actual de dezvoltare. Deseori, sunt percepute, strict prin prisma dizabilității, în mod eronat ca fiind mai puțin valoroase, uitând că o persoană cu dizabilități este în primul rând o persoană, cu nevoi, dorințe, aspirații, pasiuni și interese la fel ca ale oricărei alte persoane.

Dizabilitatea este un aspect transversal al societății, care nu este doar despre ONG-uri, autorități, companii, instituții de învățământ, servicii publice sau private de interes general, ci despre locuire decentă, educație, angajare în muncă, civism, cultură, sport, viața comunității.

Dizabilitatea poate fi despre noi toți, fiind vizibilă (fizică, senzorială) sau invizibilă (intelectuală, psiho-socială), permanentă sau temporară, innăscută sau dobândită (în urma unor accidente sau ca efect al abandonului și instituționalizării pe termen lung).

Persoanele cu dizabilități sunt discriminate fie direct (refuzul de a angaja pe cineva, din cauza dizabilității), fie indirect (lipsa unei căi de acces în clădiri pentru scaunele cu rotile, luarea de decizii în numele unei persoane cu dizabilități fără ca persoana respectivă să fie consultată, refuzul de a publica informații de interes public în formate accesibile persoanelor cu diferite dizabilități: Braille, formate ușor de înțeles). Pentru a evita discriminarea indirectă, statul român trebuie să asigure realizarea adaptărilor rezonabile.

România, stat semnatar al Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități, interzice orice formă de discriminare pe bază de dizabilitate și garantează persoanelor cu dizabilități protecție legală, efectivă și echitabilă, împotriva discriminării.

persoanele de etnie romă

68% dintre romi au părăsit școala devreme. Doar 18% dintre copiii romi urmează niveluri superioare de învățământ și 63% dintre tinerii romi nu urmează studii, nu sunt angajați sau în perioade de formare. În plus, doar 43% dintre romi au o formă de muncă plătită.

Mare parte din populația romă trăiește marginalizată în condiții socio-economice sărace și se confruntă cu discriminarea, excluziunea socială și segregarea. Conform Agenției pentru Drepturi Fundamentale a UE 80% dintre aceștia continuă să trăiască sub pragul de sărăcie.

Aproape jumătate dintre respondenții romi și nomazi (44%) s-au confruntat cu hărțuire motivată de ură în cele 12 luni premergătoare sondajului. Recent, romii au fost acuzați pentru răspândirea coronavirusului în țările din Europa de Est.

Aproximativ 80% din populația romă din Europa trăiește în sărăcie. Experții spun că asta înseamnă că majoritatea se confruntă cu discriminare, marginalizare și segregare. Iar când vine vorba de piața muncii, doar aproximativ 40% dintre romi și-au găsit un loc de muncă în Uniunea Europeană. În cazul femeilor rome, situația arată și mai rău.

63% dintre tinerii romi nu urmează studii și nu sunt angajați

De asemenea, cercetările au arătat că aproape un sfert dintre romi nu au asigurare națională de sănătate. O treime din gospodăriile de romi nu au apă curentă, doar puțin peste jumătate au toaletă la interior sau duș și 78% dintre romi trăiesc în gospodării supraaglomerate; 43% dintre romi se confruntă cu discriminare atunci când încearcă să cumpere sau să închirieze locuințe [1].

persoanele LGBTQIA+

Conform studiului Ipsos Pride 2023, atât în România cât și la nivel global, 9% dintre adulți se identifică drept LGBTQIA+ [1].

Orientarea sexuală și identitatea de gen sunt subiecte studiate într-un raport care arată că, în medie, aproximativ 9% dintre adulți se identifică ca LGBTQIA+ atât la nivel global, cât și în România. În România, procentele sunt relativ similare cu cele globale și europene, cu excepția unor diferențe notabile: doar 1% se identifică drept lesbiene sau gay, iar foarte puțini (0.1%) se declară asexuali. De asemenea, se observă că procentul persoanelor LGBTQIA+ variază semnificativ în funcție de generație și de locație geografică.

Principalele concluzii ale studiului:

- Procentul de identificare ca persoane LGBTQIA+ este similar atât la nivel global, cât și în România.
- Se observă o creștere a vizibilității și a probabilității de a cunoaște o persoană LGBTQIA+ comparativ cu 2021, dar există o diferență semnificativă în ceea ce privește vizibilitatea între regiuni. În România, vizibilitatea este semnificativ mai mică decât media globală.
- Majoritatea cetățenilor susțin căsătoria între persoane de același sex (cu 56% în medie la nivel global), dar acest sprijin nu este prezent în toate țările investigate. România se situează în coada acestui clasament, cu doar 25% susținători, fiind imediat înaintea Turciei.
- Există o susținere extinsă la nivel global, dar mai restrânsă în România, pentru protejarea persoanelor transgender împotriva discriminării în locurile de muncă, la locuințe (închiriere, cumpărare) și accesul la activități comerciale.

Potrivit raportului „Trans în România” al Asociației Accept [2], se estimează că numărul persoanelor transgender din România este între 11.000 și 18.000 de persoane. Acesta este un estimat bazat pe datele disponibile în anul 2020 și poate varia în funcție de diferite surse și metode de estimare.

Studiul derulat de FRA (Agenția Uniunii Europene pentru Drepturile Fundamentale) în 2019 la nivelul Uniunii Europene privind comunitatea LGBTQIA+ arată că mai este mult de făcut pentru egalitatea. Sondajul online s-a bazat pe 140.000 de răspunsuri din 30 de țări, inclusiv cele 28 de state membre UE, Serbia și Macedonia de Nord. Rezultatele reprezintă cel mai amplu sondaj internațional LGBTQIA+ de acest gen și oferă detalii despre situația din România și alte țări pe site-ul FRA.

Raportul evidențiază că:

- 81% dintre cei intervievați în România evită adesea sau întotdeauna să țină mâna partenerului de același sex, comparativ cu 61% în UE-28.
- 44% în România evită adesea sau întotdeauna anumite locuri din teama de a fi agresați, față de 33% în UE-28.
- 23% s-au simțit discriminați la locul de muncă în anul anterior sondajului în România, comparativ cu 21% în UE-28.
- 43% în România au declarat că au fost hărțuiți în anul anterior sondajului, față de 38% în UE-28, iar doar 4% au mers la poliție pentru a raporta atacuri fizice sau sexuale în România, în timp ce media UE-28 este de 14%.
- 50% în România consideră că prejudecățile și intoleranța față de persoanele LGBTQIA+ au scăzut în ultimii cinci ani, în timp ce 25% cred că au crescut.
- Între adolescenți (15-17 ani) LGBTQIA+ în România, 44% spun că își ascund orientarea sexuală la școală, iar doar 12% consideră că educația lor școlară a abordat în mod pozitiv sau echilibrat problemele LGBTQIA+.

Egalitatea de gen

[1] Centrul FILIA, 2023. Cum stăm cu drepturile femeilor? Disponibil la https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/12/Raport-monitorizare-VIF_2023_Centrul-FILIA.pdf

[2] Raportul este disponibil aici: <https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2022/07/Raport-cercetare-Hartuirea-sexuala-in-universitati-RO.pdf>

[3] Studiul este disponibil aici: <https://www.riseproject.ro/unul-din-doi-elevi-si-studenti-au-trecut-prin-cel-putin-o-forma-de-hartuire-sexuala/>

Persoanele cu dizabilități

[1] Dintre persoanele adulte sprijinite de Fundația de Abilitare Speranța, mai bine de jumătate sunt femei (probabilitatea ca femeile cu dizabilități să fie expuse violenței este de 2-4 ori mai mare, Dunkle, K., et al., Disability and violence against women and girls. 2018, UKaid: London), nu au avut acces la educație, formare, sunt în risc de sărăcie extremă. 25% sunt de etnie romă, 10% - membri ai comunității LGBTQAI+.

Persoanele de etnie romă

[1] Informații preluate din articolul "Discriminarea romilor: cu ce se confruntă aceștia și cum răspunde UE?" disponibil aici <https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20200918STO87401/discriminarea-romilor-in-ce-consta-si-cum-raspunde-ue>

Persoanele LGBTQIA+

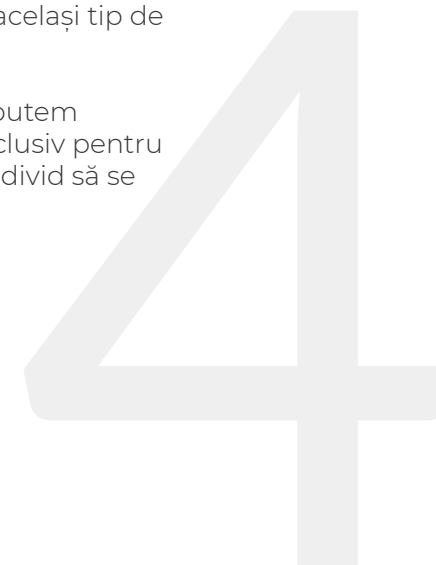
[1] <https://www.ipsos.com/ro-ro/studiu-ipsos-pride-2023-atat-romania-cat-si-la-nivel-global-9-dintre-adulti-se-identifica-drept-LGBT>

[2] <https://transinromania.ro/trans-in-romania/>

[de ce au nevoie victimele]

Pentru a construi și consolida o societate bazată pe înțelegere reciprocă și solidaritate, este necesară empatia și educația. Dacă în capitolele anterioare am discutat despre situația din România, am definit termeni și am exemplificat situații de discriminare și abuz pentru a facilita identificarea acestora, persoanelor aflate în poziții de putere sau martorilor, în capitolul prezent vom discuta despre nevoile victimelor cazurilor de discriminare și bullying și vom oferi recomandări pentru interacțiunea și comunicarea cu acestea. Victimele discriminării și abuzurilor, indiferent de natura și forma acestora, au nevoie de același tip de sprijin și înțelegere.

Prin intermediul acestor acțiuni și sprijin, putem contribui la crearea unui mediu sigur și inclusiv pentru toți membrii comunității, în care fiecare individ să se simtă respectat și protejat.

Un răspuns bazat pe înțelegere

O persoană care a trecut printr-o situație de discriminare sau abuz are nevoie de mult curaj pentru a ieși în față și a-și povesti experiențele. Prima reacție a celor din jur poate încuraja sau descuraja victima în a acționa mai departe sau în a se retrage și izola. Este important să vorbim cu calm, înțelegere și să fim deschiși la ceea ce ni se povestește.

Nu este recomandat să folosim expresii care blamează, de genul: “Ești sigur/ă că nu ți s-a părut?”, “Dar tu ce ai făcut ca să îl provoci?”, “Cu ce erai îmbrăcat/a?”, “Exagerezi”, “De ce te-ai expus?”, “Trebuia să ai tu grijă”. Aceste remarci transferă responsabilitatea de la agresor către victimă și pot agrava starea de vulnerabilitate.

Sprijin prin facilitarea accesului la servicii și îndrumare

Nu trebuie să încurajăm medierea în cazuri de discriminare și abuz, deoarece aceste situații necesită o soluționare adecvată și profesionistă. De asemenea, este important ca persoana care a trecut prin discriminare sau abuz să nu fie pusă față în față cu agresorul în timpul discuțiilor și anchetelor. Aceste acțiuni pot descuraja victima să își exprime deschis experiențele și pot retraumatiza.

Victimele au nevoie de acces la resurse și sprijin adecvat, inclusiv consiliere psihologică și juridică, pentru a face față situației și pentru a-și proteja drepturile.

Sprijin pentru a face o plângere

Este important să prezentăm opțiunile formale pentru a face o plângere, cum ar fi sesizarea către conducerea școlii sau liceului, Inspectoratul Școlar Județean, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), poliție sau instanța de judecată. Această etapă poate fi dificilă și este necesar să oferim suport și îndrumare în acest sens.

Consiliere psihologică și juridică

Discriminarea și abuzul pot avea efecte profunde asupra victimei, iar gestionarea acestor efecte necesită intervenție specializată. Este important ca victima să beneficieze de consiliere psihologică și juridică pentru a-și exprima sentimentele și traumele și pentru a obține instrumentele necesare pentru vindecare și recuperare.

Sprijin proactiv comunitar

Persoanele din jurul victimelor, cum ar fi părinții, profesorii, prietenii și colegii, joacă un rol important în detectarea și sprijinirea acestora. Este esențial să urmărim cu atenție semnele care indică un abuz și să intervenim în sprijinul victimelor.

[ce putem face ca martori și martore]

Este esențial să conștientizăm că discriminarea pe diverse criterii, cum ar fi dizabilitatea, genul, etnia sau orientarea sexuală, reprezintă o încălcare a demnității și a valorii inerente fiecărei persoane. Astfel de incidente pot fi prevenite, raportate și sancționate.

Persoanele vulnerabile care devin victime au nevoie de empatie și sprijin imediat din partea martorilor în momentele dificile, precum și de asistență, consiliere și îndrumare pe termen lung. Este esențial să le oferim acestora spațiu pentru a-și exprima experiențele și să simtă că sunt ascultați și înțeleși.

Ca martori, avem ocazia și responsabilitatea, și chiar puterea, de a reacționa prompt și responsabil în fiecare caz de discriminare și bullying, intervenind pentru a opri situația și oferind sprijin persoanei vătămate. Trebuie să tratăm cu seriozitate și atenție fiecare incident și să ne asigurăm că implicăm și alte persoane martore pentru sprijin și raportare.

Este important să fim conștienți că situația nu se va rezolva de la sine și să fim pregătiți să facem declarații formale pentru a contribui la analiza situației și aplicarea măsurilor corective.

Nu trebuie să tolerăm sau să ignorăm comportamentele discriminatorii sau abuzive în diverse medii, iar promovarea empatiei, respectului și responsabilității poate contribui la crearea unui mediu mai sigur și mai incluziv pentru toți membrii comunității, inclusiv cei vulnerabili.

Contribuie la crearea unui spațiu sigur

Fii atent/ă la modul în care reacționezi atunci când cineva își împărtășește experiența. Felul în care răspunzi poate avea un impact semnificativ asupra victimei. Evită să minimalizezi gravitatea faptei. Unele comportamente, aparent neînsemnate, pot evolua în forme mai grave de abuz sau violență. După cum am văzut în exemplul "Piramidei urii", chiar și o glumă sau un comentariu sexist poate avea un impact emoțional puternic asupra unei persoane, deci este important să fii conștient de cuvintele și acțiunile tale. Practica de a crea un spațiu sigur și inclusiv ajută la prevenirea prejudecăților și actelor de discriminare.

Nu presupune că cei cu dizabilități sunt mai puțin capabili, credibili sau mai puțin demni de respect. Nu faceți presupuneri sau generalizări despre capacitatea sau valoarea celor cu dizabilități de a înțelege situația.

În discuțiile cu și despre persoanele rom, evitați utilizarea cuvântului peiorativ "ț***n".

Încurajează victima să se simtă în siguranță

Spune-i victimei că a făcut o alegere curajoasă spunându-și povestea și reasigur-o că nu este vinovată. În cazul discriminării sau abuzului, este comun să simțiți vinovăție. Prin împărtășirea unor experiențe similare, poți arăta că nu este vina lor și că nu există comportamente care să justifice abuzul. Dacă victima nu este vorbitoare nativă de limba română, caută pe cineva care îi poate comunica în limba pe care o vorbește.

Asigură-te de existența de dovezi

Pentru a lua măsuri legale, este important să obții dovezi. Ca martor, poți filma, fotografia sau înregistra detalii ale incidentului. Totuși, nu acționa fără consimțământul persoanei afectate. După ce ai obținut dovezi, discută cu victima pentru a decide următorii pași. Respectă decizia lor dacă aleg să nu acționeze legal.

Sprijină procesul de raportare oficială

Există mai multe instituții și legi unde pot fi raportate cazurile de discriminare și abuz.

Încurajează victima să sesizeze incidentul la autoritățile corespunzătoare și să cunoască legile care îi protejează. Asigură-te că fiecare caz este tratat cu seriozitate și că se iau măsuri adecvate pentru protecția victimei și sancționarea agresorului.

Sunt câteva instituții și legi unde cazurile de discriminare și abuz pot fi sesizate:

- DGASPC
- Consiliul Național Pentru Combaterea Discriminării
- Comisia de Etică/ conducerea instituției de învățământ
- Inspectoratul Teritorial de Muncă
- Poliția

Legi care vin în sprijinul victimelor:

- Legea nr. 202 din 2002 privind egalitatea de șanse și tratament între femei și bărbați: Această lege are ca scop promovarea egalității de gen și prevenirea discriminării pe baza sexului în diferite domenii ale vieții sociale și profesionale.
- Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului: Această lege asigură protecția copiilor împotriva oricărei forme de abuz, exploatare și discriminare, garantându-le accesul la servicii sociale și de protecție specializate.
- Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, Art. 3 principiul nediscriminării: în baza căruia accesul și participarea la educația de calitate se realizează fără discriminare, inclusiv prin interzicerea segregării școlare.
- Legea învățământului preuniversitar nr. 199/2023, Art. 2: sistemul de învățământ preuniversitar are la bază următoarele valori: diversitatea, echitatea, incluziunea, respectul. Acest ordin reglementează măsurile de protecție și sprijin pentru victimele violenței domestice, oferindu-le acestora acces la servicii de consiliere, adăposturi și alte forme de suport.

Legile sunt acte normative generale, iar articolele sunt dispoziții specifice și detaliate incluse în cadrul unei legi pentru a reglementa aspecte specifice.

Astfel, avem următoarele:

- Art. 77 lit. h) din Codul Penal: Circumstanța agravantă; Această prevedere se referă la săvârșirea unei infracțiuni motivată de caracteristici personale ale victimei, precum rasă, etnie, gen, orientare sexuală, religie sau alte aspecte similare.

Dacă fapta este comisă din aceste motive și făptuitorul consideră că aceste caracteristici fac victima inferioară, este considerată o infracțiune discriminatorie sau de ură. Astfel de infracțiuni sunt tratate cu severitate, deoarece încalcă principiile de egalitate și demnitate umană.

- Art. 206 din Codul Penal: Amenințare
- Art. 219 din Codul Penal: Agresiune Sexuală
- Art. 223 din Codul Penal: Hărțuire Sexuală

Mentionăm și Ordinul nr. 4.343/2020 din 27 mai 2020 care aproba Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1[^]), art. 56[^]1 și ale punctului 6[^]1 din anexa la Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care reglementează aspectele legate de violența psihologică (bullying).

Oferă sprijin moral și emoțional constant:

Fie că oferi sprijin ca martor în procesul de raportare sau pur și simplu ascuți, este important să fii prezent pentru persoana afectată. Aceasta poate avea nevoie de suport pe termen lung pentru a procesa și a depăși experiența.

Trebuie să recunoaștem că și noi, ca martori, am putea fi afectați de aceste incidente și să căutăm sprijin pentru noi înșine, acceptându-ne vulnerabilitatea și căutând, de exemplu, consiliere psihologică.

Abordează problema cu fermitate, dar fără violență:

Dacă ești martor direct și te simți în siguranță, poți interveni ferm pentru a opri comportamentul discriminatoriu sau abuziv. Evită orice formă de violență fizică sau verbală, ci adresează problema clar și ferm. În caz de pericol iminent pentru siguranța cuiva, sună la numărul de urgență 112.

Respectă decizia și confidențialitatea:

Este important să înțelegi că decizia de a acționa legal este una dificilă și trebuie respectată. Uneori, persoana afectată poate avea nevoie doar de suport moral și ascultare. Nu presa și nu lua personal dacă sfaturile tale nu sunt urmate imediat. Respectă întotdeauna confidențialitatea și intimitatea persoanei afectate.

[recomandări și materiale resursă]

Agencia Uniunii Europene pentru Drepturi Fundamentale: <https://fra.europa.eu/en>

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării: <https://www.cncd.ro/>

Raportul anual cu privire la discursul intolerant și instigator la ură, Active Watch (2018) <https://activewatch.ro/publicatii/raportul-anual-cu-privire-la-discursul-intolerant-si-instigator-la-ura/>

Egalitatea de gen

Catedra de abuz: <https://www.riseproject.ro/catedra-de-abuz/>

Consimțământ: <https://www.cires.info/>

Crossing the line. Sexual Harassment at school: <https://www.aauw.org/app/uploads/2020/03/Crossing-the-Line-Sexual-Harassment-at-School.pdf>

Cum stăm cu drepturile femeilor? https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/12/Raport-monitorizare-VIF_2023_Centrul-FILIA.pdf

Egalitatea de gen. Predarea și integrarea în învățământul preuniversitar <https://www.activenews.ro/documente/Manual-Egalitate-Gen-2022.pdf>

Ghid privind prevenirea și combaterea discriminării de gen și a hărțuirii sexuale în universități: <https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2023/05/Ghid-privind-prevenirea-si-combaterea-discriminarii-de-gen-si-hartuirii-sexuale-in-universitati.pdf>

Ghid pentru combaterea hărțuirii sexuale la locul de muncă: <https://uefiscdi.gov.ro/news-ghid-pentru-prevenirea-hartuirii-sexuale-la-locul-de-munca>

Hărțuirea sexuală și discriminarea de gen în spațiul universitar, raport de cercetare: <https://centrulfilia.ro/new/wp-content/uploads/2022/07/Raport-cercetare-Hartuirea-sexuala-in-universitati-RO.pdf>

Persoanele cu dizabilități

Violence and bullying in educational settings: the experience of children and young people with disabilities - UNESCO Digital Library

Institutul Român pentru Drepturile Omului: <https://irido.ro/persoane-dizabilitati.php?idpagina=50>

Centrul de Resurse Juridice, aplicația Ceasul Bun: <https://www.crj.ro/ceasul-bun-aplicatie-mobila-comunicat-de-presa/>

Inclusion Europe: <https://www.inclusion-europe.eu/discrimination-is-often-underreported-inclusion-europe-sends-contribution-to-the-crpd-committee/>

European Network for Independent Living: <https://enil.eu/event/stop-discrimination-in-eu-funds-violation-of-the-charter-of-fundamental-rights/>

Persoanele de etnie romă

Serial audio despre memoria și impactul a 500 de ani de sclavie: <https://www.dor.ro/obiceiulpamantului/>

Ghiduri de intervenție și rapoarte: <https://e-romnja.ro/rapoarte/resurse/>

Romanja Feminist Library: <https://romnjafeministlib.com/>

Măsuri afirmative pentru romi în universități: <https://www.agentiaimpreuna.ro/resurse/>

Cartea „Problema românească - O analiză a rasismului românesc”, de Oana Dorobanțu și Carmen Gheorghe

Persoanele LGBTQIA+

Resurse și rapoarte: <https://identity.education/resurse/> sau <https://acceptromania.ro/resurse/>

Campania IubimLaFel: <https://www.iubimlafel.ro/>

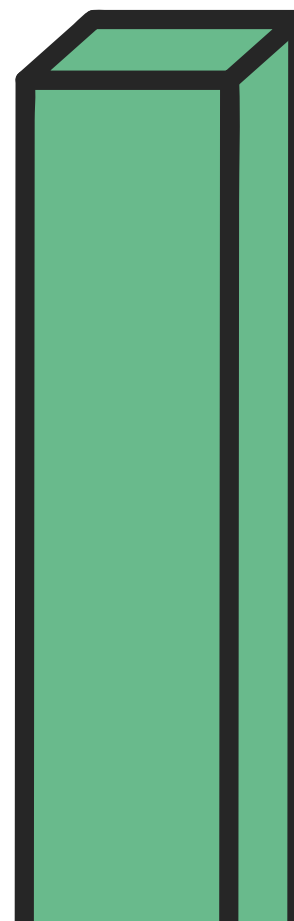
Asociația Americană de Psihologie, (s.a.). Demontarea de mituri: <https://www.apa.org/monitor/2011/02/myth-buster>

17 districte școlare demontează minciunile de dreapta despre protecția elevilor transgender: <https://www.mediamatters.org/sexual-harassment-sexual-assault/17-school-districts-debunk-right-wing-lies-about-protections>

Școala9.ro, interviu cu cinci tineri transgender despre experiențele lor pe băncile școlilor: https://scoala9.ro/cinci-tineri-transgender-despre-experientele-lor-pe-bancile-scolii-/885/?fbclid=IwARINjE7rVbIRRdcROHbOMoQRhAhXsXVESuFOW5Q0jT7un8FbfJQCYBDi_rY

Cartea „Homoistorii. Leșirea din invizibilitate”, de Florin Buhuceanu

Cartea „De parte de trunchi”, de Andrew Solomon

Material realizat de Identity.Education cu sprijinul British Embassy Bucharest în cadrul proiectului „From Information to Allyship - De la persoana informată la persoană aliată”.

Partenerii din proiect sunt: Centrul Filia, Fundația de Abilitare Speranța, Identity.Education.

școli
signature.

British Embassy
Bucharest

+iE identity.
education

 **Fundația de Abilitare
SPERANȚA**

 UN LOC

 **FACEM
AUZITE
VOCELE
FEMEILOR!**
FILIA